/ Karl

Wi Carl medh Gudz nåde, Sweriges Rijkes Arffurste ...

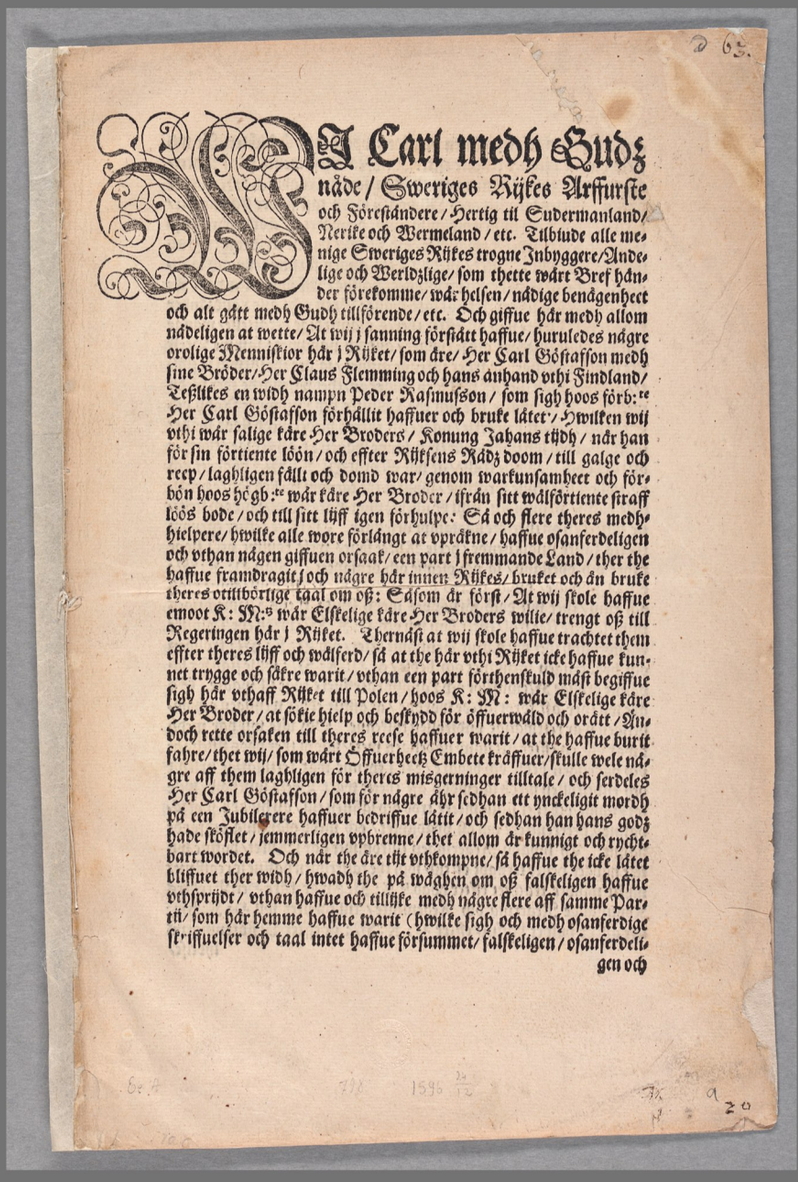

WI Carl medh Gudz
nåde / Sweriges Rijkes Arffurste
och Föreståndere / Hertig til Sudermanland /
Nerike och Wermeland / etc. Tilbiude alle me-
nige Sweriges Rijkes trogne Inbyggere / Ande-
lige och Werldzlige / som thette wårt Bref hån-
der förekomme / wår helsen / nådige benågenheet
och alt gått medh Gudh tillförende / etc. Och giffue hår medh allom
nådeligen at wette / At wij j sanning förstått haffue / huruledes några
orolige Menniskior hår j Rijket / som åre / Her Carl Göstafson medh
sine Bröder / Her Claus Flemming och hans anhand vthi Findland /
Teßlikes en widh nampn Peder Rasmusson / som sigh hoos förb:te
Her Carl Göstafson förhållit haffuer och bruke låtet / Hwilken wij
vthi wår salige kåre Her Broders / Konung Jahans tijdh / når han
för sin förtiente löön / och effter Rijksens Rådz doom / till galge och
reep / laghligen fålli och domd war / genom warkunsamheet och för-
bön hoos högb:te wår kåre Her Broder / ifrån sitt wålförtiente straff
löös bode / och till sitt lijff igen förhulpe: Så och flere theres medh-
hielpere / hwilke alle wore förlångt at vpråkne / haffue osanferdeligen
och vthan någen giffuen orsaak / een part j fremmande Land / ther the
haffue framdragit j och några hår innen Rijkes / bruket och ån bruke
theres otillbörlige taal om oß: Såsom år först / At wij skole haffue
emoot K: M:s wår Elskelige kåre Her Broders wilie / trengt oß till
Regeringen hår j Rijket. Thernåst at wij skole haffue trachtet them
effter theres lijff och wålferd / så at the hår vthi Rijket icke haffue kun-
net trygge och såkre warit / vthan een part förthenskuld måst begiffue
sigh hår vthaff Rijket till Polen / hoos K: M: wår Elskelige kåre
Her Broder / at sökie hielp och beskydd för öffuerwåld och orått / Ån-
doch rette orsaken till theres reese haffuer warit / at the haffue burit
fahre / thet wij / som wårt Öffuerheetz Embete kråffuer / skulle wele nå-
gre aff them laghligen för theres misgerninger tilltale / och serdeles
Her Carl Göstafson / som för några åhr sedhan ett ynckeligit mordh
på een Jubilerere haffuer bedriffue låtit / och sedhan han hans godz
hade sköflet / jemmerligen vpbrenne / thet allom år kunnigt och rycht-
bart wordet. Och når the åre tijt vthkompne / så haffue the icke låtet
bliffuet ther widh / hwadh the på wåghen om oß falskeligen haffue
vthsprijdt / vthan haffue och tillijke medh några flere aff samme Par-
tij / som hår hemme haffue warit (hwilke sigh och medh osanferdige
skriffuelser och taal intet haffue försummet / falskeligen / osanferdeli-
gen och

SOT // 82Aa 14/1 Ligg. Fol. F1700 Bland. /
Kungl. förordningar -1599 / Exemplar A

Tillkomstår 1596

Digitaliserad år 2016

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

D 65.

WJ Carl medh Gudz nåde / Sweriges Rijkes Arffurste

och Föreständere / Hertig til Sudermanland / Nerike och Wermeland / etc. Tilbiude alle menige Sweriges Rijkes trogne Jnbyggere / Andelige och Werldzlige / som thette wårt Bref hånder förekomme / wår helsen / nådige benågenheet och alt gått medh Gudh tillförende / etc. Och giffue hår medh allom nådeligen at wette / At wij j sanning förstått haffue / huruledes några orolige Menniskior hår j Rijket / som åre / Her Carl Göstaffson medh sine Bröder / Her Claus Flemming och hans anhand vthi Findland / Teßlikes en widh nampn Peder Rasmusson / som sigh hoos förb:te Her Carl Göstaffson förhållit haffuer och bruke låtet / Hwilken wij vthi wår salige kåre Her Broders / Konung Jahans tijdh / når han för sin förtiente löön / och effter Rijksens Rådz doom / till galge och reep / laghligen fälli och domd war / genom warkunsamheet och förbön hoos högb:te wår kåre Her Broder / ifrån sitt wälförtiente straff löös bode / och till sitt lijff igen förhulpe: Så och flere theres medhhielpere / hwilke alle wore förlångt at opråkne / haffue osanferdeligen och vthan någen giffuen orsaak / een part j fremmande Land / ther the haffue framdragit j och några hår innen Rijkes / bruket och ån bruke theres otillbörlige taal om oß: Såsom år först / At wij skole haffue emoot K: M:s wår Elskelige kåre Her Broders wilie / trengt oß till Regeringen hår j Rijket. Thernäst at wij skole haffue trachtet them effter theres lijff och wälferd / så at the hår vthi Rijket icke haffue kunnet trygge och säkre warit / vthan een part förthenskuld måst begiffue sigh hår vthaff Rijket till Polen / hoos K: M: wår Elskelige kåre Her Broder / at sökie hielp och beskydd för öffuerwåld och orått / Ändoch rette orsaken till theres reese haffuer warit / at the haffue burit fahre / thet wij / som wårt Öffuerheetz Embete kräffuer / skulle wele några aff them laghligen för theres misgerninger tilltale / och serdeles Her Carl Göstaffson / som för några åhr sedhan ett ynckeligit mordh på een Jubilerere haffuer bedriffue låtit / och sedhan han hans godz hade skiftet / jemmerligen opbrenne / thet allom år kunnigt och rychtbart wordet. Och når the åre tijt vthkompne / så haffue the icke låtet bliffuet ther widh / hwadh the på wåghen om oß falskeligen haffue vthspridt / vthan haffue och tillijke medh några flere aff samme Partij / som hår hemme haffue warit (hwilke sigh och medh osanferdige skriffuelser och taal intet haffue försummet / falskeligen / osanferdeligen och

gen och vthan någen giffuen orsak/ oß vpåfördt och dichtet/ At wij skole haffue j sinnet trachte effter K: M:s Regemente här j Rijket/ och then Eedz plicht/ läffuen oc tilsägn/ som wij högb:te K: M: giordt haffue/ aldeles förgätit/ och Allmogen medh fast stoore skattninger/ körsler/ förslor och annen owanlig tunge beswäret/ Så och edhre sedhwanlige Kyrkieseder förwandlet/ och j sinnet haffue at före then Calwiniske Läre hijt j Rijket/ medh mykin annen försmädelig och lögnachtig dichten/ som the om oß vthfördt haffue/ Aff hwilket alt H: K: M: är worden förorsaket/ at låte många Breff vthi alle Landzänder vthgå/ vthi hwilke han oß effter theres osanferdige berättelse/ många beskyllninger tillegger och förwijter/ ändoch nampnet j samme Breff icke så vthtryckeligen warder tilkenne giffuet/ så äre the likwäl så ställte/ at hwar man ther aff wäl förnimme kan/ thet wij warde ther medh meente. J lijke måtte äre och the Polniske och Littowiske Rådh och Ständer ther aff beweckte/ några aff theres medel medh stoor möde/ omkostnat och lijffzfahre/ hijt then länge wägen at affärdige/ the ther oß rådhe och förmane skulle/ at wij oß vthi H. K: M:s högheet och rättigheet icke skulle förgripe/ hwilket the egenom theßes falske berättelse haffue förnummit/ vthi Suderköping ware skeedt/ Ändoch sielffue Affskeden oß therföre nogsampt vrsechter. Therföre/ effter egenom theres falske angiffuende/ heele Rijket synes wele komme vthi stoor fahre och obeständ/ så och osemie och oenigheet emellan H: K: M: och oß vpwäxe/ hwar theres osanfärdige berättelse skulle finne platz och rum/ thet wij doch förhäppes medh Gudz thens Alzmechtiges tillhielp/ icke skee skal/ effter som wij och H: K: M: medh the Polniske Sendebudh ther om haffue förnimme låtet/ och H: K: M: troligen och brederligen förmanet och bedit/ at H: K: M: wille sigh för sådanne orolige Mennistior och Landzförderffuere tage til waare. Så äre wij ther aff förorsakede wordne/ at giffue edher wenligen och nådeligen wår rettmätige vndskyllen tillkenne. Och låte wij här medh hwar och en effter sitt ständ nådeligen wete/ såsom ther hoos fliteligen och nådeligen bedie och begäre/ At j thenne wår rettmätige vrsecht och endtskyllen medh tålemodh aff thette wårt Breffs innehåld/ wele förnimme/ och ther ställe meere troo och läffuen till/ än hwadh som sådanne Ährekrenckere om oß vpädichtet/ och medh osanning vthfördt haffue. Ty hwadh Regeringen tillkommer här j Rijket/ haffue wij icke nödget heller trengdt oß till/ som the falskeligen haffue föregiffuit/ mykit mindre trachtet effter högb:te K: M:s wår käre Her Broders Konunglige Regering och Regemente/ till hwilket wij H: K: M: icke allene hulpet haffue/ effter H: K: M: är effter Arffföreningens

lydelse/

lydelse/ then näste till Rijket/Vthan när H: K: M:s salige Her Fadher (Christelig och högtlåslig j åminnelse) effter Gudz försyn och behagh/ aff thenne bedröffuede werld kallet wardt / Tå haffue wij efter H: K: M:s dödelige affgång bewijst/at wij saken medh H: K: M: troligen meente/ och strax afferdiget ett wårt budh till Påland / som H: K: M: om alle saker berätte skulle/och H: K: M:s Her Faders salige fränfälle och dödelige affgång tijdeligen wette och förnimme låte. Kan och medh wårt eget breff bewijses / hwadh wij tå oß emoot H: K. M: broderligen tillbude / Och icke alleneſt then tijdhen medan H: K: vthlåndes stadd war/ H: K: M:s bäste medh all flijt och trooheet / såsom en trogen Fadherbroder haffuer egnet och bordt/ achtet och befordret / vthan jemwål och sedan H: K: M: kom hijt heem j Rijket/Och serdeles vthi H: K: M:s Konunglige Kröning/ ther Regementet hade stått oß så när till budz som H: K: M:/hwar wij ifrå Arffföreningen hadhe oß welet söndre och afträde. Wij haffue och sedan H: K: M: hådan aff Rijket är draghen / beflijtet oß medh Rijksens Rådz Rådh effter wårt bäste förstånd at sökie H: K: M:s och wårt Fädherneslandz gagn och bäste / så mykit oß haffuer warit mögeligit/ Så at än hår till dagz (thes Gudhi skee loff) thette Konungerijket widh een temmelig wåsende och tillstånd är / Så at wij j ingen måtte haffue oß annorledes emoot H: K: M: förhållit/ än hwadh Eedh och tillsägyelser lijkmåtigt är / Och än hår effter så mykit oß tillkommer/thet samme göre wele/ otwijflendes / H: K: M: ther emoot igen på sin sijdhe intet feel finne låter / thet som H: K: M: ther emoot oß och menige Rijksens Ständer läffuet och tillsagdt haffuer. Och så mykit Regeringen widhkommer / then wij skole haffue trengt oß till/som om oß warder falskeligen vthförd/haffuer thet sigh j sanning således som hår effter följer: Förſt är allom / doch serdeles och förnämbligen Rijksens Rådh wäl wetterliact/ At når H K: M: begaff sigh hådan aff Rijket/ tå hade H: K: M: icke för sitt hastige afreesende lägenheet så ordne om Regeringen / huru then j H: K: M:s fråwaro / och medan H: K: M: sigh vthi ett frembmende Konungerijke förhölle / skulle föreståndan bliffue / som thet sigh wäl behöfds hade / Och förthenskuld icke någen wiss och fulkomblig ordning ther vpå lått effter sigh / som medh wårt och Rijksens Rådz Rådh war stält och författet / effter som hade bordt skee / egenom hwilke H: K: M: haffuer läffuet wele sitt Land och Konungerijke regere och styre / som klarligen vthi H: K: M:s Eedh förmåles/ Vthan är alleneſt thette skeedt / at H: K: M: några reeſor medh budh och breff lått oß besökie/och aff oß begärede / At wij Regementet wille

tet wille wedertage/ och till H: K: M:s bäste föreslå Ther vpå wij H: K: M: broderligen åtskillige swar lote giffue/ effter som wij och åtskillige breff ther om igen bekomme/ som sielffue Skriffterne vthwijse/ At wij H: K: M: och Fädherneslandsens bäste/ så fråwarendes som närwarendes/ gerne sökie och wette/ och Regeringen wedertage wille/ doch medh then Condition, hwar wij medh een sådan Fullmacht worde försorgde/ som ett wälbestelt Regemente krafde/ och fordom dagz här vthi Rijket haffuer warit j bruk/ när Konungen icke inrijkes haffuer stadder warit Och haffue wij wår mening skrifteligen författet/ H: K: M: tilskicket/ widh hwadh sätt wij Regeringen wedertage wille/ och elliest icke/ Doch bleff ther om intet fulkombliget beslwt giordt/ Vthan på ther sidste wardt oß medh Her Erich Göstafson een Fullmacht tillsendh/ then wij aldeles haffue nekat till/ och icke wille wedertage/ effter sådanne Fullmacht war ofullkomblig/ och icke hadhe then macht och myndigheet medh sigh/ som ett wälbestelt Regemente tillhörde/ som förbt: är. Förtöffuede och H: K: M: icke heller ther effter öffuer otte dagher här j Rijket/ vthan begaff sigh på sin reese åt Polen igen/ Bleff förthenskuld om Regeringen intet yttermeere beslwtet. Therföre/ medan thette läflige Konungerijke vthan Regent och Regering (allthenstund Konungen sielff icke inländes är) ware kunne/ som thet ey heller någen tijdh warit haffuer/ Och menige Rijksens högnödige ährender wore tå här j Rijket för H: K: M:s hastige afreesende skuld/ obestälte: Ther till war icke heller än tå någen ände vpå then Feigde/ som nw Tiugu Sex åhr emellan thette läflige Rijket och Ryßland warit haffuer Leedh och fast emoot winteren/ på hwilken tijdh Fienden bäste tillfälle haffuer at tillfoge thette Konungerijket någen skade/ hwar han thet elliest göre kunne. Och ther till medh war och intet bestält om något Krijgzfolck widh Rijksens Grentze/ som then hadhe kunnet försware/ hwar Fienden näget wäldsambligen hadhe welet tillbiude. Wore förthenskuld Sweriges Rijkes Rådh som effter H: K: M: j Stockholm församblede wore/ förorsakede/ medh nägre theres skriffuelser at besökie oß/ och flijteligen begärede/ At wij oß till Stockholm begiffue wille/ och H: K: M:s och Rijksens gagn och bäste hielpe till at befordre. Tillbude sigh och ther hoos/ at wele som trogne och retträdige Rädz Personer/ hielpe j Regementet hwad them kunde stå tillgörendes/ medh högh och flijtig förmaning till oß/ At wij meere wille ansee H: K: M:s och wårt kåre Fädherneslandz wälferd och bäste/ än hwadh feel som kunne finnes vthi then Fullmacht oß tillsendh war/ effter som aff wälbe:te gode Herrers skriffuelse skal ware till at bewijse/ Ther vpå wij tå begoffue

oß till

oß till Stockholm / och när wij thet komme / samfatte och förenede oß så medh wälbe:te gode Herrer / At wij sampteligen H: K: M:s och Rijkens wälferd och bäste / troligen sökie och befordre wille / effter som sielffue Föreningen ther om j bookstaffuen uthwijser och förmåller. Och haffue så strax ther effter medh wälbe:te gode Herrer / H: K: M: om Rijkens lägenheet lätet förnimme / och huru sakerne här uthi Rijket förewijse / tillkenne giffuit. Och ändoch sådanne beswärligit Regemente haffuer warit ondt wedertage / för then stoore oordning skuld / som Rijket nw aff then långwarige Feigde och andre orsaker är kommit uthi / hwarföre thet och icke uthan stoor mödhe och bekymber förestås kan. Lijkwäl haffue wij meer anseet / och oß beweeke lätet wärt Fädherneslandz nödh och tarff / än hwadh oß j thenne måte beswärligit ware kunne / Och förthenskuld / såsom och för then bön och begären / som bådhe j Stockholm aff Rijkens Rådh och the Ständer som ther effter H: K: M:s bortfärd wore / och sedan ytterligere aff menige Rijkens Ständer nw på sidste håldne Rijks dagh uthi Suderköping skeedde / Regeringen wedertaget och ther till samtyckt / Ändoch wij icke annet ther medh haffue förwerffuet uthan mykin owilie och otack för all wär mödhe och omsorgh / effter som gemenligen pläger ware werldennes lön. Äre förthenskuld bedne och medh laghligit samtycke ther till kompne / och haffue oß ther till icke nödget och trengdt / mykit mindre begäret heller till thet ringeste trachtet effter högbe:te K: M:s Regemente / Land och Konungerijke / som förbe:te orolige Menniskior falskeligen och osanferdeligen oß upåfördt och dichtet haffue. Och huru widt wär Regering sigh strecker / thet wijser sielffue Suderköpingz Affskedh klarligen uth / som nw upå Try tungemål aff Trycket uthgånget är / Ty ther aff är till at see / at wij icke haffue trengdt H: K: M: ifrå Regeringen / uthan beflijtet oß till att hielpe H: K: M:s Regemente widh macht hålle / Så och förekomme alt hwadh som Regementet / H: K: M: sielff / och H: K: M:s Efterkommende / och thette Konungerijket j H: K: M:s fråwara / kunde skadeligit ware. Så äre wij och then förnämbste här j Rijket aff then Konunglige *Familie*, som till ålder och åhr äre kompne / at kunne stå Regeringen före / medan H: K: M: uthländes är / och hans Son och Broder öffuermage / för hwilken heller brede widh / ingen till Regeringen bör satt heller betrodd warde. Ther och (Gudh förbiude) at något annorledes än wäl j thette Rijkes Regering tillginge / Tå wore ingen uthi thette Konungerijke näst högbe:te K: M: och hans K: M:s Liffzarffuinger och Broder / som ther uthi större skade tage kunne / än wij och

wåre

wåre Efterkommende. Förhåppes och/at wij medh then Alrehögstes Guddomlige tillhielp medh sådanne flijt / trooheet / mödhe och omak/ medh Rijkzens Rådz Rådh och bijstånd haffue thette Rijkes Regering in till theñe tijdh/ sedan wij then wedertaget haffue/och medan H: K: M: vthländes haffuer stadd warit/så föreslått/som wij först för Gudh Alzmechtig / högbe:te K: M: / Sweriges Rijkes Ständer / så och hwar ährlig Man/ tryggeligen och sanfärdeligen wele till swars ware/ Och hwadh hår till dagz skeedt år/ther om kunne the gode Herrer/ Sweriges Rijkes Rådh och alle ährlige Män/ som ther om wetterligit år / oß ett sanfärdigt witnesbyrd giffue / at wij saken troligen meent haffue : Så at bådhe wij sielffue obrått̃ligen och ährligen haffue hållit then Huldskap och Trooskap/ som wij högbe:te K: M: och wårt kåre Fäderneland skyldige och plichtige åre: Så och troligen förmanet alle högbe:te H: K: M:s undersåter/ at the och j lijke måtte thet samme göre skole / effter som hwar ährlig Man vthaff thet Allmennelige Beslwt j Suderköping giordt år / och hwadh wij ther sielffue haffue talet/thet wål förnimme kunne. Wij haffue och j lijke måtte / medh alt flijt/hållit vthöffuer wår Christelige och j Gudz ord grundede *Religion*, Lagh och Rått: Item hulpit och styrckt / at then Arfförening som j wår S. kåre Her Fadhers tijdh (Christelig och högläflig åminnelse) Åhr &c. 44. vprettet wardt / skulle widh macht hållen bliffue/ och j ingen måtte förkrenckt / Allan rått håldnan H: K: M:s och wårom. Hwadh the andre beskyllninger widhkommer / så warde the vthi wårt Swar/ hwilket wij the Polniske och Swenske Sendebudh haffue giffue låtit/ och medh thet allerförste brede widh theres werff och åhrender skole tryckte bliffue/ medh sådanne skål och Argument swarede/ som wij förhåppes / icke alleneſt K: M: wår Elskelige kåre Her Broder och the Polniske Ständer / vthan hwar ährlig Man skal låte sigh medh benöye / Effter som och the Polniske vthsickede Sendebudh hår strax haffue måst bekenne / at the fast anners befinne / ån som saken aff the orolige och lögnachtige Menniskior j Påland haffuer warit angiffuen/ Och therföre samme *Legation* såfengt företagit.

Effter nw förbe:te orolige och lögnachtige Menniskior / hafwe thet som falskt och osanfärdigt år/ om oß vthsprijdt / och wårt Furstlige nampn theregenom mistenckt och förolempet/ som nw bewijst år/ Åre och ellieſt the Personer/ som icke någen witzord gifwes bör / effter the medh lögner esomofteſt pläge omgå/ Och åre icke alleneſt ifrå wår Christelige och j Gudz ord grundede *Religion* affalne/ eller och till thet minste medh Religionen skrymte/ eller råttere till at såye/ haffue ingen *Religion*, såsom theres leffuerne wål vthwijser/ och sigh ifrå Rijkzens

Allmen-

Allmennelige Beſlwt / ſom vthi Suderköping ſkedde / afſöndret / och ther emoot hemligen och vppenbarligen vplagt / Vthan warde och meſtedeels beſkylte för groffue / ohörlige och wederſtyggelige laſter och misgerninger / hwilke (theß werr) ſom wij befruchte / medh ſanning bewijſes kunne / och framdeles / om the ther ſå ändeligen wele haffue / ſkal bewijſt warde / Ändoch wij heller medh ſådanne wederſtyggelige misgerninger / hwilke icke borde finnes hoos ſådanne Perſoner / hade gåedt förbij / och them för theres bördh och ſtändh ſkuld / gerne förſkonet / och icke ſå vppenbarligen tillkenne giffuet / hwar the ſigh ſielffue icke rögde (efter ſom thet nw allom är kunnogt och vppenbart) och medh theres onde förehafwende foore framgeent / ſå och brukede theres otilbörlige taal om oß / ſåſom nw daghligen ſkeer.

Therföre ſå är wår flijtige / nådige och gunſtige begåren / At j till theres oſanfärdige dichten och oſanning / ſom the om oß vthförd haffue / och än vthſprijde / ingen troo eller läffuen ſtälle / heller them någen hörſamheet och lydno bewijſe / Så och theres Fullmachter / hwilke the ſigh egenom falſk berättelſe förwerffuet haffue / och tilläfwentyrs H: K: M: owetterligen / icke någen macht giffue / Vthan achte och hälle them för Rijkſens orolige och afſöndrede lemmer och Fädherneslandſens förderffuere / Så och hielpe till / efter Suderköpingz Beſlwt / theres wälde och myndigheet förkorte / och them förfölie Så frampt at hwar thet icke ſkeer / tå förorſakes aff then ordning och the många Regeringer / ſom nw vthi Rijket vpkompne äre / och en lång tydh här j Rijket Allmogen owetterligen / haffue practicerede wanit / effter ſom bewijs är ther om at framleggie / ſtoor ſplijt och oenigheet j Regementet / ſom (theß werr) j Findland ſigh allerede yppet haffuer / och ſedan Landſens ytterſte förderff och vndergång.

Thette haffue wij edher effter nödhtorfften nådeligen icke kunnet förehålle. Flijteligen begärendes / At j thenne wår rettmätige vrſecht ſom wij här haffue tilkenne giffuit / j then bäſte mening vptage. Och wele här medh allom effter hwars och eens ſtånd och lägenheet / wår nådige willie / benägenheet och alt gått / tilbudit haffue. Gudh edher ſamptligen och ſynnerligen nådeligen befalendes. Aff Weſterährs / then 24. *Decembris*, Åhr &c. 1596.